

Post 41 Rundelen

Postplassering: Mot skogen bak minnesmerkene

«Dalsidene trenger seg etter hvert sammen om en liten flat, fuktig slette, noen hundremeter før vi kommer til gården Rundelen (uttales Rund-delen). Her er vi på historisk grunn, og det skjønner vi av en støtte som står ved veien. Innskriften lyder slik: Gregers Granavolden og 60 Bønder af Hadeland kjempede her i 9 Timer med Oberst Grev Axel Løwen og 600 svenske Ryttere 27. Marts 1716»

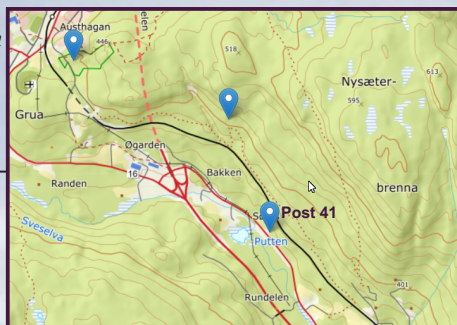

Det var i mars måned i 1716, at svenskekongen «Karl den tolvte» ville ta Norge. Han hadde lagt opp en listig plan og sendte mange hundre dragoner med offiserer nordover fra Christiania i retning Hakadal, som skulle videre til Hadeland. Derfor kom det «ubudne gjester» til Hakadal på kvelden den 26. mars, og forlangte husrom og mat. At svenskehæren skulle komme til Hakadal, var uventet: Med ett var de omgitt av fienden igjen, men denne gang kunne fru Robsahms svigersønn gjøre noe, for han forsto det som ble sagt av offiserene på fransk. Han forsto at det var dramatisk for Norge. Offiserene hygget seg der de satt ved bordet, spiste og drakk, de røpet seg ved å snakke om krigsplanen. Søren Løchster måtte gjøre noe for å stoppe dem. Raskt ble bygdas beste skiløper spurt om å utføre et viktig oppdrag, for han måtte løpe på ski med et brev sørover til den norske generalen som oppholdt seg ved Gjellebekk Skanse i Lier med sine tropper. Skiløperen måtte ta seg fram alene igjennom skogen. Han startet om morgenen den 27. mars klokka 9. Han ga seg ikke tid til hvile, spise kunne han mens han gikk. For han var beordret til å gå dag og natt! Den norske generalen måtte få vite om fiendens listige plan, så fort som mulig. Skiløperen gikk alt han maktet og nådde fram klokka tolv neste dag, den 28. mars, da hadde han gått 90 kilometer på ski, og brukt 27 timer for å overbringe det viktige brevet. Brevet fra Søren Løchster til general Lutzow kom fram akkurat i tide, for å redde Norge fra Karl den tolvtes dragoner. Brevet hadde denne ordlyden: «Herr General! Det meddeles herved at i natt lå ved Kirkeby cirka 1000 svenske dragoner. Deres anfører er oberst Løwen. Ganske tidlig, før soloppgang, red de til Hadeland og vil via Ringerike ta seg frem til Drammen. Svenskene har til hensikt å omringe skansen ved Gjellebekk og å angripe de norske tropper i ryggen. De har god rede på veiens lengde og vet nøyaktig hvor skansen ligger. Dette er det jeg har fått kjennskap til og som jeg herved gir Dem underretning om. Overbringeren av dette brevet beordres til å gå dag og natt. Hakadal Verk, den 27 mars 1716, klokken 9 morgen.» (Kilde: Marit Abel)

Grenader-Løpet er et minneløp som har sin bakgrunn i vår historie fra svenskekongen Karl XII's angrep på Norge, og et av hans mange forsøk på å sette den norske hovedhæren ut av spill.

«Det er ikke til å forstå at 60 bønder - selv om de var fra Hadeland - kunne greie å oppholde 600 topprente svenske dragoner i 9 timer på den temmelig åpne vintersletten. Svenskene kom fra Hakedalen hvor de hadde slått leir kvelden i forveien. Natten igjennom hadde baunene lyst –for s iste gang i Norges historie-fra de gamle vardesteder på Hadeland og i de sønnenforliggende bygder. Fra Varingskollen, Bislingen, Sølvsberget, Olsknatten, Kollern, Lamannshøgda, Hvalabykampen, Høykorset og mange andre åser hadde flammene slikket opp i den mørke mars-himmel. Det hadde vært en redselsnatt for folket opp gjennom dalen. Mange var flyktet inn på skogen. Navn som Svenskedalen, Svenskemyra, Svenskevika, Svenskehytta osv. skriver seg kanskje fra den uhyggelige natten.»

Kampen ved Bjørgeseter, 1940

De norske styrkene hadde tatt stilling ved veien og i begge dalsidene. Kl. 07.30 16. april rykket de første tyskerne fram langs riksveien. De norske på høyre flanke åpnet ild og tyskerne stoppet opp. Et kompani forsøkte å gå fram og klarte å klore seg fast i siden på Geithø, som lå rett sør for de norske stillingene. Tyskerne slet mye i innledningen av kampene. Særlig var det tydelig at den dype snøen gjorde det vanskelig for dem å gruppere seg, de hadde nemlig ikke ski. Derfor gjorde de høyt plasserte norske mitraljøsene dype innhogg i rekkene.

Omtrent kl. 12 forberedte de norske styrkene seg på en flankemanøver. Tre tropper ble sendt sørover på åsen øst for stillingene. Kaptein Philip Hansteen kom med sin tropp helt ned til Bjørgeseter stasjon der han kom i skuddveksling med tyskerne. Det norske flankestøtet tok noe av intensiteten fra det tyske trykket på fronten. Så fikk major Jahren fram en bilbåren 75 mm kanon som fikk gitt to skudd mot de tyske linjene. Da dalte den tyske aktiviteten betraktelig, og kampene døde bort omtrent kl. 21.

Neste dag forløp stort sett rolig. Tyskerne begynte å bli nervøse, og den tyske obersten vurderte å trekke seg tilbake. Men kl. 17 kom det beskjed fra regimentsjefen. De norske troppene måtte trekkes tilbake. (Kilde Wikipedia)